

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

42. TÝDEN (14.10.2024)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Škůdců postupně ubývá, lokálně významné zůstávají mšice, které s různou intenzitou přilétají do porostů brukvovité zeleniny a zakládají další kolonie. Při nižším výskytu je mohou regulovat predátoři a parazitoidi. Hojně zůstávají třásněnky na cibuli, ostatní škůdci (dřepčící, bělásci, housenky, pilatka řepková aj.) jsou na většině zbývajících ploch pod prahem škodlivosti. V zahrnovajících částech rostlin zůstávají různé druhy neškodných bezobratlých.

Brukvovitá zelenina - škůdci již na většině ploch nepředstavují významné riziko, každý týden početnost ubývá. Na listech se objevují okřídlené mšice, které zakládají malé kolonie, ale většinou jsou málopočetné. V porostech se mšicemi je vyšší výskyt sluněček a dalších predátorů, kteří při dostatečném počtu dokáží mšice regulovat. V hlávkách zelí mohou přežívat kolonie mšice zelné. Početnost dřepčίκů, housenek a housenic je většinou nízká, ale lokálně mohou škodit až do sklizně. Vylíhlé molice odlétají na zimní hostitele.

Ostatní zelenina - významné zůstávají pouze třásněnky na cibuli, které mohou způsobit posátím vadu vzhledu listů, početnost závisí na lokalitě a ochraně. Ostatních škůdců je málo, některé běžné podzimní druhy nelze v porostech najít (jsou pod prahem pozorovatelnosti). Vysoký výskyt hnilob v některých plodinách koreluje s vyšším výskytem neškodného saprofágního hmyzu a dalších bezobratlých.

Rizikovi: mšice, dřepčící, molice, bělásci, třásněnky, housenky, plži a další druhy

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost většinou nízká, ale v krajině jich je dostatek. Po zaorání výdrolů a meziplodin se mohou přestěhovat na zeleninu.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Mechanickou bariérou je zakrytí sítí proti hmyzu.

Mšice zelná a m. broskvoňová

- pokračuje migrace dospělců a tvorba kolonií, na většině ploch pod prahem škodlivosti.

Monitoring - okřídlení dospělci a nymfy většinou na spodní straně listů, mohou být i pod listy uvnitř hlávek

Ochrana - na začátku tvorby kolonií. Užitečných organismů přibývá, v některých porostech mohou regulovat početnost bez nutnosti ošetření.

Molice vlašovičnicková

- s postupujícím podzimem se stěhuje na zimní hostitele. V porostech, kde byla hojná, zůstávají pupária na listech, ze kterých se postupně líhnou dospělci.

Monitoring - bílí dospělci většinou na spodní straně listů, světlá vajíčka jsou na bílé ploše.

Ochrana - v této době již není třeba, pouze v silně napadených porostech je třeba pokračovat v ochraně, aby se dospělci nelíhli ve skladech. Účinnost zvýší smáčedlo.

Bělásek řepový

- početnost již většinou nízká, škodit mohou housenky z dřívějšího kladení.

Monitoring - žlutozelená vajíčka jednotlivě na spodní straně listů, zelené housenky na spodní straně listů, vžírají se do hlávek. Pomocným znakem je nahromaděný trus v paždí listů, méně často i přilepený na listech.

Ochrana - housenky citlivé k přípravkům proti žravým škůdcům, běžně jsou regulovány ochranou proti jiným druhům. Starší housenky ukryté uvnitř hlávek - musí se k nim postřík dostat - zvýšit tlak a objem vody.

Třásněnky

- migrace do porostů cibule pokračuje, početnost závisí na lokalitě, někde již poškození vady vzhledu. Na rostlinách dospělci i nymfy.

Monitoring - na listech tmaví i světlí dospělci a nymfy, na starších rostlinách jsou ukrytí mezi nahloučenými listy. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částečky půdy/písku.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním.

Drátovci - larvy kovaříků

- v závislosti na početnosti na pozemku mohou škodit až do října.

Monitoring - zjišťování míry poškození hlíz a kořenů a počet drátovců.

Ochrana - plochy s drátovci sklídit co nejdříve, čím déle zůstanou na pozemku, tím škod postupně přibývá. Okrajový efekt - drátovci mohou migrovat několik metrů z okolních ploch na souvratě - sklídit přednostně.

Housenky motýlů

- v některých porostech by ještě mohly přežívat housenky můr, ale na sledovaných lokalitách výskyt nevýznamný.

Monitoring - na rostlinách hledat housenky, které jsou na spodní straně listů. U některých druhů jsou viditelné požrané listy.

Ochrana - proti nejmladším housenkám.

Další škůdci

květilky - na zelenině může škodit několik druhů, vlhké počasí (půda) podporují jejich

výskyt, mohou škodit v brukvovité zelenině, na špenátu, klíčících rostlinách aj.

pochmurnatka - obdobně jako květilkám i pochmurnatkám vyhovuje vlhká půda.

kněžice - zvyšuje se početnost a rozšíření nepůvodních druhů kněžic, které již mohou na některých lokalitách škodit sáním nebo znečištěním rostlin zapáchajícími látkami.

Užitečné organismy

- s výskytem mšic se zvýšil počet užitečných organismů, ale početnost je většinou nízká.

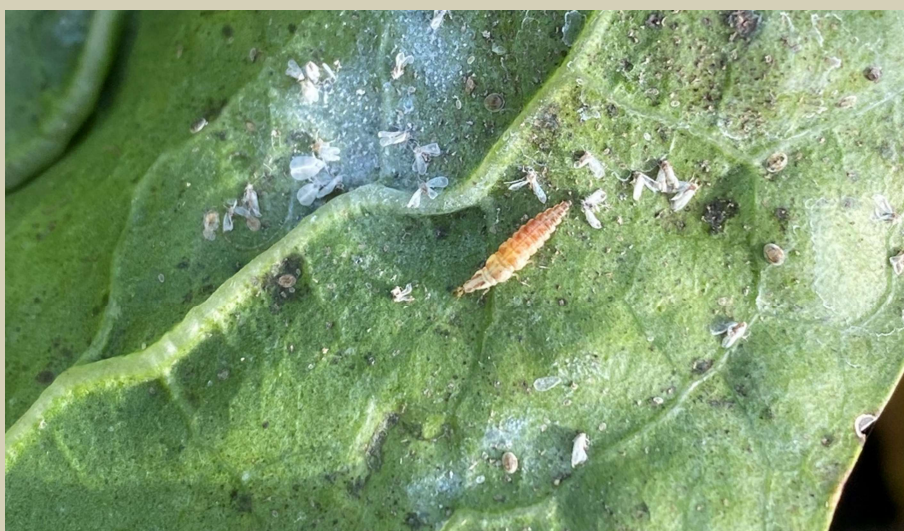

S různou intenzitou pokračuje přilet mšic do brukvovité zeleniny

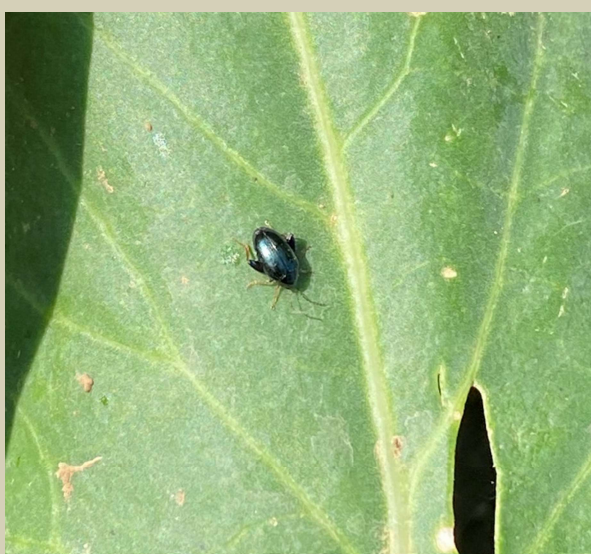

Do porostů se mšicemi se stahují slunéčka

Občas se objeví i dravá larva zlatoočky

Dřepčík olejkový a pilatka řepková jsou na řepkách a hořčici, v zelenině jsou méně časté

Odchyt motýlů do feromonových lapáků v roce 2024

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)

Osenice polní - většina housenek zakuklená, podzimní generace byla slabší, škodit může pouze lokálně

Můra kapustová - housenky mohou v menší míře škodit i v říjnu

